

Spolupráce Agentury pro sociální začleňování v území Plzeňského kraje – zaostřeno na Tachov

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Agentura pro sociální začleňování

Agentura pro sociální začleňování je **jediný institucionální aktér na celostátní úrovni**, který se zaměřuje na **koordinované řešení sociálního vyloučení**. Je také hlavním vládním nástrojem sociálního začleňování na lokální úrovni.

Agentura pro sociální začleňování byla zřízena usnesením vlády v roce 2008. Od 1. ledna 2020 byla zařazena do struktury Ministerstva pro místní rozvoj.

Hlavní činností Agentury je spolupráce s obcemi a dalšími partnery na řešení sociálního začleňování. Důležitou součástí její práce je koordinace aktivit mezi obcí, veřejnou správou, neziskovými organizacemi a zástupci komunity. Svým partnerům poskytuje analýzy, odborné poradenství, projektové poradenství, vzdělávání a vyhodnocení dopadu intervencí.

V území Plzeňského kraje spolupracuje Agentura se statutárním městem Plzeň. Dříve byla spolupráce realizována i v obcích Semněvice, Poběžovice, Bělá nad Radbuzou, Hostouň, Drahotín, Mutěín, Nemanice, Otov a Rybník. V rámci struktur Plzeňského kraje je Agentura členem Regionální stále konference.

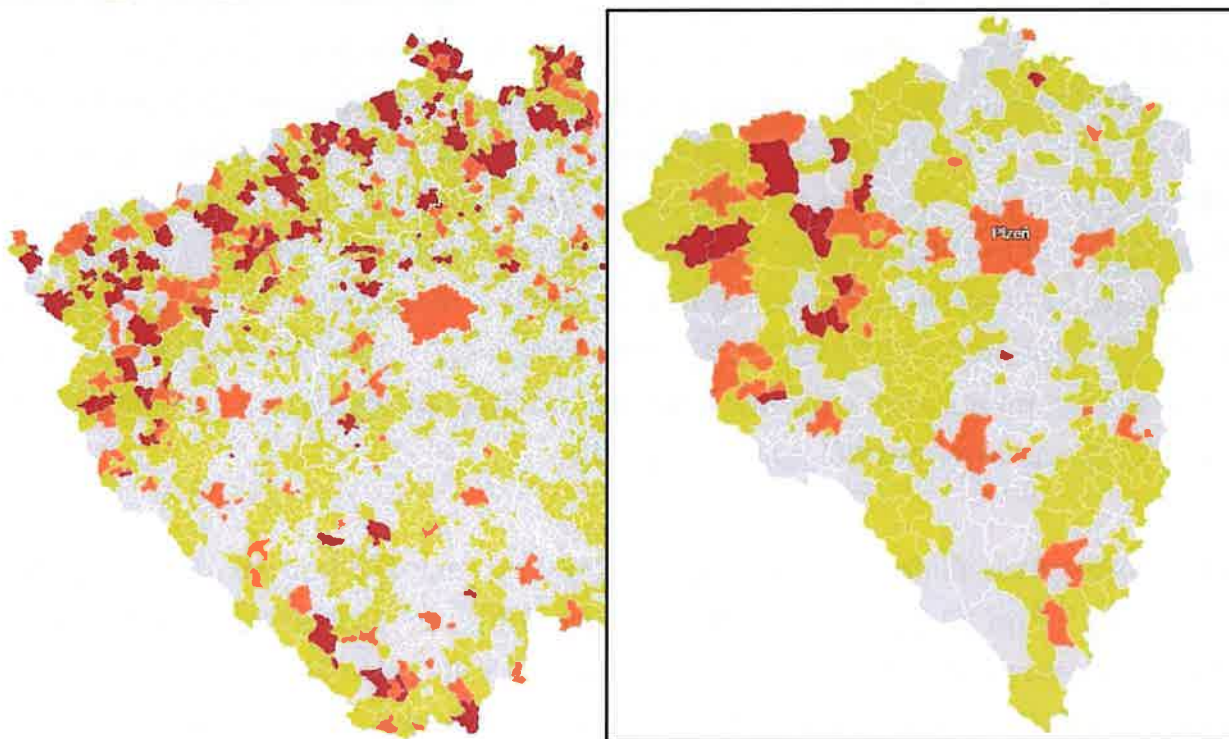
Sociální vyloučení v Plzeňském kraji

Pro základní vhled do zatížení sociálním vyloučením na území Plzeňského kraje (dále jen PLK) je vhodné využít tzv. **index sociálního vyloučení**, který sestavila Agentura a který na úrovni obcí kombinuje údaje o dávkách, zadlužení, nezaměstnanosti a školního neúspěchu. Obce je tak možno rozřadit na škále v rozmezí 0 až 30 bodů, kdy 30 bodů indikuje maximální rozsah sociálního vyloučení a 0 naopak indikuje minimální rozsah sociálního vyloučení. Pokud obec dosáhne na škále indexu 8 a více bodů, lze o ní hovořit jako o obci *ohrožené sociálním vyloučením*. Takto **ohrožených obcí bylo v roce 2022 na území PLK 44** (z celkových 501 obcí PLK). Mezi nejzatíženější patří z větších obcí (tj. obcí nad 5 tis. obyvatel) Planá, Plzeň, Sušice, Rokycany, Tachov a Nýřany. Sociálním vyloučením zatížených malých obcí (do 5 tis. obyvatel) je mnoho, dle indexu jde kupříkladu o obce Staré Sedliště, Zhoř, Semněvice, Mířkov a Benešovice.

Index sociálního vyloučení obcí v roce 2022 – Plzeňský kraj

Kategorizace hodnot indexu:

0 až 1 2 až 7 8 až 11 12 až 30

Zdroj: Agentura pro sociální začleňování

Po agregaci hodnot indexu na úroveň správních obvodů (SO) ORP se v posledních letech stabilně ukazuje, že **nejzatíženější SO ORP jsou Plzeň, Tachov a Stříbro**, naopak stabilně nejméně zatížené jsou SO ORP **Blovice, Přeštice, Horažďovice a Nýřany**. Napříč krajem

jsou tak identifikovatelné výrazné rozdíly z pohledu ekonomického rozvoje a dalších socioekonomických ukazatelů.

Ve všech indikátorech, z nichž je složen index sociálního vyloučení, se hodnoty PLK pohybují relativně stabilně kolem celorepublikového průměru či pod jeho hranicí. Proto PLK patří mezi méně zatížené kraje. Výjimkou je ovšem podíl předčasných odchodů ze základního vzdělání, který dosáhl v minulém školním roce 4,7 %, což znamená, že minulý rok v PLK **předčasně ukončilo vzdělání více jak 250 žáků a žákyň**. Zároveň – ačkoli se v posledních letech snižoval počet osob v exekuci (mimo jiné díky zákonným úpravám a jejich aplikacím do praxe), zůstává předlužení významným destabilizujícím faktorem – v současnosti je v PLK více jak **36 tis. osob v exekuci** (tj. 7 % obyvatel PLK), z toho více jak 7,5 tis. osob má 10 a více exekucí. Co se týče prostorové segregace, poslední mapování **sociálně vyloučených lokalit (2015)** ukázalo, že v těchto segregovaných oblastech žili necelé **3 tis. obyvatel**, a to v nízkých desítkách takových lokalit.

Sociální situace v Tachově

Město Tachov má cca 11.000 obyvatel s trvalým pobytem, kromě toho přímo ve městě je registrováno 4.014 cizinců, kteří pracují většinou v nedaleké průmyslové zóně v obci Nová Hospoda (Nová Hospoda (Bor) Ta vznikla u dálničního přivaděče před cca 16 lety a stále se rozrůstá. Ke konci roku 2023 pak bylo na území Tachova evidováno 2009 osob (což je 14,6 % na celkovém obyvatelstvu) s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině. Celkový počet ubytovaných přes HUMPO byl 90 a do běžných tříd tachovských škol dochází zhruba 130 žáků se státní příslušností z Ukrajiny a s dočasnou ochranou (cca 8 % na celkovém žactvu ZŠ v Tachově). Vzhledem k vysokému počtu osob žijících na území města bez trvalého bydliště, který není zohledněn v příjmech města, vznikají městu mimořádné náklady (odpady, údržba, infrastruktura, sociální služby, školství, zdravotnictví (městská poliklinika) atd.)

Hodnota **indexu sociálního vyloučení** se v Tachově od roku 2016 do roku 2022 pohybuje v rozmezí od 10 do 14 bodů. Z hlediska vývoje jednotlivých indikátorů, z nichž je index složen, vypadala situace za rok 2022 v Tachově (s 13 800 obyvateli) následovně: 10 % obyvatel starších 15 let se potýkalo alespoň s jednou **exekucí** (v rámci kraje jde o mírně nadprůměrnou hodnotu), tj. 955 osob, přičemž 176 z nich se potýkalo s 10 a více exekucemi; **příspěvků na bydlení** bylo v průměrném měsíci roku 2022 vyplaceno 93, **příspěvků na živobytí** pak 69; počet uchazečů o zaměstnání evidovaných v evidenci Úřadu práce déle než 6 měsíců (**dlouhodobá nezaměstnanost**) bylo na konci roku 2022 evidováno 124 osob (tj. 1,3 %, z hlediska kraje jde o mírný nadprůměr); počet

předčasných odchodů ze ZŠ dosáhl ve školním roce 2021/2022 hodnoty 7 % (tj. 11 žáků), což je v rámci kraje nadprůměrná hodnota.

Sociálně vyloučené lokality v Tachově (ORP)

V **Tachově** jsou podle Interaktivní mapy sociálně vyloučených lokalit, známé jako Gabalova mapa, identifikovány lokality vykazující znaky sociálního vyloučení. Jde o jeden objekt v Plzeňské ulici, skladba obyvatel se však proměnila a v současné době (2023/2024) jsou zde ubytováváni agenturní pracovníci.

Podle informací potvrzených poskytovatelem sociálních služeb KOTEC, o.p.s. lze dále za objekt s větší koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením označit tzv. „Autoservis“ v ulici Petra Jilemnického. Podle katastru nemovitostí jde o rodinný dům v soukromém vlastnictví. V objektu žije cca 6 rodin s dětmi, jedná se o příjemce dávek v HN, osoby v exekucích, přítomni jsou také lidé závislí na návykových látkách. Některé domácnosti jsou klienty sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (KOTEC) a některé mají stanoven dohled OSPOD.

Zdroj: Mapy.cz, 2022

Ve městě se nacházejí ubytovny, kde jsou ubytováni převážně cizinci (Ukrajinci – pracovní migranti, Bulhaři, Slováci, uprchlíci z Ukrajiny). Významná koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením byla potvrzena v několika bytových domech v obci **Staré Sedliště**. Jedná se o skupinu tzv. bytovek v soukromém vlastnictví. Obyvatelé jsou většinou Romové, kteří se potýkají s celou řadou problémů – předlužení, vyloučení z legálního trhu práce, nemožnost dosáhnout na standardní bydlení, za nekvalitní bydlení platí nájemné vysoce přesahující místní obvyklé nájem (Lidé z ghetta na Tachovsku mají desítky exekucí, práci ale nehledají - iDNES.cz).

Zdroj: Mapy.cz, 2022

Jako obec se středním zatížením segregací a sociálním vyloučením se Staré Sedliště objevuje v aplikaci Lokality rezidenční segregace¹. Index sociálního vyloučení obce dosáhl v roce 2022 hodnoty 23, průměr hodnot indexu sociálního vyloučení za roky 2019–2021 byl 19. Staré Sedliště tak patří do kategorie nejzatíženějších obcí. Bytové domy s vyšší koncentrací sociálně vyloučených osob byly potvrzeny na katastrálním území **Velkých Dvorců**, které jsou částí města Přimda. Také zde se jedná o bytové domy (tzv. bytovky) s více jednotkami, v nichž žijí převážně romské domácnosti s dětmi. Objekty jsou v soukromém vlastnictví fyzické osoby. Charakteristika obyvatel je obdobná jako v bytovkách ve Starém Sedlišti. Podle aplikace Lokality rezidenční segregace se jedná o vysoce zatíženou oblast.

Zdroj: Mapy.cz, 2022

Dalším identifikovaným objektem je bytový dům v ulici Fučíkova v **Plané u Mariánských Lázní**. V domě ve vlastnictví právnické osoby žije cca 30 domácností mezi nimiž je vysoké zastoupení rodin s dětmi. Obyvatelé se potýkají s komplexem problémů popsanych výše v textu. Většina rodin má stanoven dohled OSPOD.

Zdroj: Mapy.cz, 2022

V uvedených lokalitách jsou dlouhodobě poskytovány sociální služby zaměřené na podporu lidí ohrožených nepříznivou sociální situací. Jde o terénní program Tachovsko, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Centrum podpory rodiny), nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Klub Relax). Vyjmenované služby jsou realizovány terénní i ambulantní formou a poskytovatelem je organizace KOTEC, o.p.s.

Kontakt:

Mgr. Martin Šimáček

ředitel Odboru pro sociální začleňování (Agentury) MMR ČR

Tel.: +420 777 787 974

E – mail: martin.simacek@mmr.gov.cz